

Gebruikers bepalen prijs beheer openbare ruimte

In Loon op Zand start per 1 januari 2017 een bijzonder experiment. Niet alleen besteedt de gemeente minimaal twee jaar lang het beheer en onderhoud van groen, wegen, riolering en waterhuishouding uit aan één marktpartij, maar de betaling ervan geschiedt op basis van de waardering van de inwoners en bedrijven. Een gedurfde stap voor zowel de gemeente als VolkerWessels, die de opdracht heeft aangenomen.

TEKST: RICK VAN DE WEG

Dit jaar zagen zowel de Marktvisies van Rijkswaterstaat als de waterschappen het levenslicht. Beide draaien, onder het mom van 'contract naar contact', om een andere relatie en manier van samenwerken tussen opdrachtgevers en bouwsector. Doel is om veel beter de maatschappelijke uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Nu heeft de gemeente Loon op Zand niets uitstaan met beide visies, maar de genomen stap sluit er wonderwel bij aan. 'We zijn enthousiast over deze pilot', aldus Jacqueline Simon, integraal beleidsmedewerker Infra van de

gemeente Loon op Zand. 'De doelstellingen ervan sluiten naadloos aan bij onze beleidskaders voor het beheer van de openbare ruimte. Ons doel is uiteindelijk toenemende burgers tevredenheid en optimale betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij het beheer van de openbare ruimte. Belangrijkste voor ons is dat inwoners en bedrijven hun omgeving als prettig en veilig ervaren. Wat hiervoor moet gebeuren is echter niet altijd duidelijk. Ondanks inspanningen voor betere communicatie en burgerparticipatie merken we dat burgers niet tevreden zijn over het onderhoud van hun woonomgeving. Met deze pilot krijgen we inzicht in wat burgers dan wel belangrijk vinden en hoe we het beheer hierop kunnen aanpassen.'

Gezamenlijk geloof

Initiatiefnemer voor deze verregaande samenwerking met de gemeente Loon op Zand is VolkerWessels-onderneming M.J. Oomen Groep. Samen met zusterbedrijf Gebr. van Kessel gaan zij de diverse werkzaamheden in de pilot, onder de naam 'Incudem, burgergericht beheer', coördineren en uitvoeren. 'Wij geloven zo sterk in deze manier van samenwerken en onze expertise, dat wij onze betaling als leveranciers afhankelijk stellen van de waardering van de gebruiker', aldus Peter van der Wee, algemeen directeur van de M.J. Oomen Groep. 'Dat vraagt om écht samenwerken vanuit een gezamenlijk geloof en belang. Met deze pilot willen we burgers en bedrijven meer invloed geven op het beheer en onderhoud van hun woon- en werkomgeving. Daarbij monitoren we continu

wat het effect is van onze activiteiten, zodat we hiervan kunnen leren en onze dienstverlening aanpassen.'

Versnippering

Vanuit de ervaringen met burgerparticipatie heeft de gemeente ondervonden dat de versnipperde uitvoering met verschillende bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte betrokken contractpartijen veel tijd en energie vergt. Dit zorgt voor hoge kosten die de gemeente liever investeert in de uitvoering en in het contact met hun inwoners. Daarom konden ze zich vinden in het voorstel van M.J. Oomen Groep om via een tweejarige pilot het onderhoud van de openbare ruimte bij één partij neer te leggen. Hierbij geldt dat de waardering van de gebruikers de hoogte van de betaling aan de VolkerWessels-bedrijven gaat bepalen via een bonus-malus systeem.

Groeimodel

Als programmamanager businessmodel innovatie van M.J. Oomen Groep stond Freek Huijsmans aan de wieg van deze samenwerking: 'Je moet het zien als een groeimodel. Het eerste jaar gaan we het beheer en onderhoud nog vooral uitvoeren conform de normen van de gemeente. Daarna zullen het steeds meer de gebruikers van de openbare ruimte zijn, die bepalen wat er gaat gebeuren. Uiteindelijk zal dit met een grote mate van innovatie- en budgetvrijheid de burgers tevredenheid op dit vlak fors verbeteren. Wat echter essentieel is, is dat we vanaf het begin af aan input en feedback van de inwoners en bedrijven van Loon op Zand gaan verzamelen, zodat we steeds beter weten wat gewaardeerd wordt en wat overbodig is of gewoonweg niet gewaardeerd wordt. Hiertoe zetten we een app in, die mensen kunnen gebruiken om hun waardering, tips, wensen en terugkoppeling door te geven. Vanzelfsprekend zullen we die app flink gaan promoten, zodat zo veel mogelijk Loon op Zand'ers er ook gebruik van gaan maken. Daarnaast blijft ook het Meldpunt Openbare Ruimte in de lucht. Met het Service-team van de gemeente gaan we dan ook nauw samenwerken.'

Ketensamenwerking

De werkzaamheden op het gebied van riolering en waterhuishouding komen voor rekening van M.J. Oomen Groep; het wegenonderhoud en het wegen-gerelateerde groen is in handen van Gebr. van Kessel. De rest van het groen-

Netwerken

De pilot vloeit voort uit het plan 'Prestatiegericht meerjarig beheer en onderhoud van de volledige openbare ruimte', van de M.J. Oomen Groep van eind 2014. Peter van der Wee, algemeen directeur van de M.J. Oomen Groep: 'Uit onderzoek, mede op basis van een veertigtal interviews met wethouders, gemeentesecretarissen en afdelingshoofden blijkt dat gemeenten steeds meer taken moeten uitvoeren, maar dat met minder mensen en een dalend budget moeten doen. De kwaliteit van de openbare ruimte komt hiermee onder druk. Om deze uitdaging het hoofd te bieden is vernieuwend denken het devies, waarbij het samenwerken in netwerken van bedrijven, overheden en burgers steeds belangrijker wordt.'

Samenwerking Loon op Zand. FOTO: JAN STADS VAN PIX4PROFS.

Schoon, heel en veilig

In de scope van de samenwerking zit het planmatig beheer dat is gericht op 'schoon, heel en veilig', betreffende de domeinen:

Riolering en waterhuishouding

- Vrijvervalriool
- Drukriool
- Duikers
- Bergingsvijvers

Wegen (verhardingen)

- Asphalt en Elementenverharding
- Reiniging en onkruidbestrijding van wegen
- Verkeersbermen en sloten
- Puin- en zandwegen
- Belijning
- Gladheidsbestrijding

Groen

- Onderhoud bomen
- Plantsoenen
- Hondenvoorzieningen
- Terreinmeubilair

onderhoud wordt uitbesteed aan Baanbrekers; een publieke onderneming voor werk en inkomen. Huijsmans: 'Dat vonden we een belangrijk aspect om op te nemen in de samenwerking.' Namens de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk biedt dit initiatief namelijk op een vernieuwende en coöperatieve manier dienstverlening aan werkgevers én aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De organisatie heeft hierbij oog voor zowel het sociale als het zakelijke, waarbij het uiteindelijke doel van Baanbrekers is om mensen volwaardig te laten meedoen aan de maatschappij en aan werk. Volgens Huijsmans geeft deze nieuwe contractvorm ook meteen een impuls aan een betere ketensamenwerking: 'Voor specialistische werkzaamheden werken we samen met derde partijen. Maar omdat we straks allemaal afhankelijk zijn van één incentive, namelijk de waardering van de gebruiker, ontstaat er een andere dynamiek in de samenwerking aan opdrachtnemerskant. De gehele keten staat ten dienste van die ene incentive, de waardering van de gebruikers, en is daarvoor ook onderling van elkaar afhankelijk.'